

20. července 1971

A hrdý buď,
žeš vytrval,
žeš neposkvrnil ústa ani hruď
falešnou řečí.

S.K. Neumann

F A K T A
P Ř I P O M Í N K Y
U D Á L O S T I

P o l i t i c k ý m ě s í č n í k

Vydavatelská samoobsluha v nákladu, který určují sami čtenáři podle toho, kolikrát tento měsíčník sami rozmnoží. Pamatujte, že fakta zůstávají fakty a v historii platí i po letech, byť se k nim přijalo třeba šest usnesení a tisíc "poučení".

Prázdninová příloha:

Amalrik - Dožije SSSR rok 1980 ?

PŘIZNANÉ I NEPŘIZNANÉ SLABINY SOUČASNÉ HUSÁKOVY POLITIKY

Achilles, hrdina řeckých bájí, byl neporazitelný, nezranitelný, až na jednu slabinu - patu. Husák a jeho vedení se navenek tváří jako neméně neporazitelné, ale ve slabších chvílích samo přiznává některé své Achilovy paty. Podívejme se nejdříve na ty přiznané a pak i na ty závažnější, nepřiznané. Indra na krajském aktivu v Ostravě 17.6.1971 při vši sebechvále současného vedení přiznává: "Teď už se nemáme na koho vymlouvat... jen my budeme skládat straně a lidu této země účty z toho, jak si počínáme". Má pravdu, ty účty budou muset být předloženy, a bylo by dobré, aby si to uvědomil každý kádrovák, každý funkcionář strany - a nejen ti nejvyšší. Indra vidí hlavní slabinu práce strany "v pasivitě jedné části členů strany... zase se začíná - jak v poslední době na to upozornili mnozí soudruzi na okresních i krajských konferencích - tato nepěkná choroba tzv. pasivity rozrůstat". Je to zájímavé přiznání, že pasivita rostla už před sjezdem, na rozdíl od tehdejších propagačních fanfár, které tvrdily opak. Rostla v takových rozměrech, že podle Indry mnozí delegáti přicházeli se zjednodušenými recepty "zbavme se pasivních, vylučme je ze strany"! Indra se již další čistky bojí a varuje před paušálním vylučováním, které prosazují hlavně nejstarší členové strany. Souhlasí s tím, aby se KSČ zbavila programově pasivních, ale ostatní prý je třeba získat, zvláště ty, kteří se stali pasivními, protože "jednou, dvakrát, třikrát zásadně a oprávněně kritizovali určité nedostatky a nic se neděje". K překonání této pasivity by měla vést podle Indrova receptu náprava stylu stranické práce. Malou komplikací zůstává, kdo je s to takovou nápravu provést.

S pozoruhodnou prostomyslností to na typickém příkladě vesnické mládeže demonstrovalo RP 22.6.71 v článku "Někde byla chyba". Vesnická organizace KSČ v Týmákově spolu s MNV a SSM zorganizovaly besedu s mladými. Z 80 pozvaných přišlo 30. Promluvili staří a když vyzvali mladé k diskusi, "nikdo z mladých ruku nezvedl, nepromluvil... S přibývajícím večerním časem zájem o slova mladých skomíral. Pokusy dostat některé mladé do diskuse byly neúspěšné. Schůze se rozcházela... Asi k nim nedovedeme najít cestu... Někde je chyba. Kde?" I kdyby to redaktor věděl, nenapíše; kdyby napsal, RP neotiskne; kdyby otisklo, redaktor vyletí. Potíže s mladými sahají dokonce až do ÚV SSM, jak RP přiznalo v poznámce "Nezdvořilost", kde pranýřovalo skutečnost, že na posjezdové zasedání ÚV SSM se nedostavilo 13 placených předsedů OV SSM a bez omluvy nepřišlo ani několik členů ÚV SSM. Aby tuto "nezdvořilost" potrestali, zbavili dva členy ÚV členství v orgánu a další pozvali k pohovoru. Kolik jich takto zůstane do příštího sjezdu? Přiznávají se i potíže s budováním pionýrské organizace. Indra je např. vidí v tom, že "nedokážeme najít dostatečný počet vedoucích". Není to však spíše následek současné politiky, kdy se nikomu slušnému dobrovolně do PO nechce?

Téměř v každé kulturní rubrice stranického tisku se tak či onak přiznávají potíže s inteligencí, zejména uměleckou a vědeckou. V RP M. Fábera, kdysi bohužel autor Sedmi mongolských koní, dnes jeden z vrchních čističů na Barandově, vyzýval nervózně k boji s podzemní sítí pravice /!/, "která na úseku umění a kultury nesporně stále ještě existuje a pokračuje v ovlivňování a zastrasování /! / lidí". Před volbami prý to není možné podceňovat. Obviňovat neexistující podzemí z teroru, třeba jen morálního, musí proto, aby zastřel svou výzvu oficiálním kruhům, aby stupňovaly existenční teror skutečný. Od-suzuje "bezzásadovou charitu, přehnanou trpělivost a citlivost v okamžicích, kdy se podepisují příkazy k výplatě peněz", byť jsou to zálohy a honoráře za odvedené práce. Ani současný právní řád mu není dobrý a žádá, aby bez ohledu na oprávněnost nároků přestali být podporováni "všelijací ti elitáři", "pravicoví jestřábi", aby již dál nemohli "pokračovat ve svém vzdoru a podzemní práci". Tón, který nesvědčí ani o síle, ani o sebevědomí, spíš o nervozitě a rozpacích, že se nedaří mezi skutečnými umělci pořád ještě prosazovat to, co by chtěly oficiální kruhy. Utahovat šrouby by samozřejmě šlo. Pokoušejí se např. obstatit valutová konta těch umělců, kteří dostávají nějaké honoráře ze zahraničí, a to přesto, že mezinárodní konference zavazují i čs. úřady respektovat autorská práva. Mezinárodní ostuda čs. vládu moc neodradí, jak ukázalo třeba zasedání Mezinárodního úřadu práce v Ženevě za účasti ministrů mnoha zemí včetně ČSSR. Přijatá rezoluce poukazuje na nedodržování

pracovních konvencí v Československu, kde jsou lidé vyhazováni z míst pro své politické názory, ač to konvence, kterou i ČSSR ratifikovala, výslovně odmítá.

Také neschopnost tohoto systému vybudovat prosperující hospodářství, se znovu plně prokázala. Přes plamennou novoroční výzvu Ludvíka Svobody před dvěma měsíci, abychom konečně vyřešili bytový problém, a podobných výzev už bylo od té doby moc, je bytů pořád kritický nedostatek. Snad by měl nějaký zasloužilý člen strany, ne pravičák, aby ho brali vážně, říci předsednictvu KSČ, že výzvami se jinde byty nestaví. Krach bytové výstavby je o to pikantnější, že nás normalizované sdělovací prostředky pořád přesvědčují, že ve stavbě bytů na 1 000 obyvatel je SSSR na prvním místě ve světě. Pročpak tedy - je-li to pravda - nevyužijeme sovětských zkušeností? Nebo přebíráme jen zkušenosti s procesy, problematickým "plánováním" a směšnou propagandou? A tak po krátké přestávce v osmašedesátém roce znovu radíme zemědělcům, že mají sklízet obilí a sušit seno, ale aby se jim strana, která si vzala opět za všechno odpovědnost, postarala o náhradní součástky ke traktorům a kombajnům, to ne. Pozoruhodné "plánování", které v červenci objeví, kolik je nepojízdných traktorů a kolik chybí pneumatik! Ani ty proslulé levné boty, kolem nichž tak rozhořčeně dávno před sjezdem řáčil Gustáv Husák, se dosud neobjevily na trhu a na Slovensku z 239 podniků speciálně sledovaných vládou, v dubnu, květnu a červnu skoro třetina nesplnila plán. Ústy se ovšem pořád konsolidujeme a máme čím dál větší úspěchy.

Všechny zastupitelské orgány jsou dnes v rukách prověřených, správných, zdravých - ale zřejmě ani těm není co věřit a tak parlament, česká i slovenská národní rada, odborové orgány i národní výbory se staly opět shromážděními kývalů. Husák, který Novotnému tak často předhazoval, že učinil ze slovenských orgánů národních orgánů jen atrapy, je dnes přesně ve stejné pozici jako Novotný. Jsou to ostatně zase stráničtí kolegové. A Husák, který v Žiaru nad Hronom den před okupací zesměšňoval ty, kteří mají strach před svobodou, před demokracií, před lidem a hlavně o vlastní křeslo, zajíždí dnes s Bilákem, jemuž tato slova adresoval, po vlastech, aby dokumentovali svou jednotu.

Ještě nedávno patřil do této jednoty i ministr školství, Hrbek. Zmizel s koncem školního roku, tak, aby to ve sborovnách nevyvolalo zbytečné diskuse, a zdá se, že nebude nijak povýšen. Nový ministr Havlín, jemuž svěřili výchovu naší mladé generace, je sice stejné kvítko, ale má méně vlastních názorů a bude víc poslouchat. Mezitím byly na různých typech škol zřízeny komise, které mají přes prázdniny prověřit dosavadní učebnice a navrhnout případné vyřazení, vystříhnutí stránek, začernění řádků - třeba jen proto, že autor matematického příkladu byl vyloučen ze strany. Jak se hodí zkušenosti nacistů z doby, kdy zřídili protektorát!

K neuralgickým bodům současné politiky přibyly teď i volby. Volební zákony opakují ustanovení z r. 1964 a odvracejí se od zásad, přijatých ve volebním zákoně na podzim 1967. K problematice voleb se vrátíme v příštím čísle, ale některá fakta řekneme hned. Pozdní termín voleb byl určen především z obav před nízkou účastí. Proto konec listopadu, kdy už je obtížné zmizet o víkendů na chatu nebo na výlet. Navíc poprvé v dějinách naší země se nebud volit v neděli. Volby začnou v pátek 26. listopadu a budou pokračovat v sobotu. Hlavně proto, aby agitační dvojice KSČ mohly obejít liknavé a váhající voliče a pohnout je k účasti. Přesto však Jakeš v Gottwaldově upozorňoval: "Nepůjde o to, aby bylo za každou cenu dosaženo 99% účasti na volbách, bylo by to nelogické, protože zde působily síly s kontrarevolučními názory, které mezi námi žijí a ty se jistě projeví." Takže s pravici se bude ještě hauzírovat - přes Indrovo nabádání - dál. Na někoho se budou muset neúspěchy přece svěst.

Postojů tzv. pravice se ostatně dovolávají oficiální propagandisté v nej-různějších situacích. Ideologický tajemník městského výboru KSČ argumentuje v Brněnském večerníku: "Když sjezd formou odvolání uznali i organizátoři protisovětských akcí a vyloučení oportunistů, proč by se měli stavět na zadní rozumní občané...?" Z více jak půl milionu členů KSČ, kteří vystoupili, byli vyloučení či vyškrtnutí, se jich ke sjezdu obrátilo 143 /slovy stočtyřicet tři/, to je pouhá čtvrtina promile. A navíc by bylo zajímavé publikovat, jak se odvolali /viz například "odvolání" Alfréda Černého z Brna, abychom zvolili jednotu místa/. Kdyby ta "odvolání" otiskoval třeba Život strany, neměl by jistě tak velikou remitendu.

PROCES S ALOISEM POLEDNÁKEM

V novinách byl tento proces, zahájený s vyloučením veřejnosti 5.července, označen jako proces se Steinem a spol. Dostupná fakta však dokazují, že šlo o proces, jímž se mělo po generálu Prchlíkovi vyzkoušet, jestli projde odsouzení politického činitele z r.1968, aniž by to vyvolalo pobouření světové veřejnosti i významné části mezinárodního komunistického hnutí. Proto byl proces naroubován na špionáž /ať už domnělou či skutečnou/ Steina a jeho družky, proto dostal Poledňák místo svého obhájce obhájce ex offio, proto byl proces neveřejný a proto i Jiří Hečko v komentáři, jenž reaguje na "halasný pokřik" západního tisku a rozhlasu, kromě dr.H.Steina ani jiné obžalované vůbec neuvádí, ba neuvádí ani žádný konkrétní čin, jehož se údajně dopustili.

Alois Poledňák, ředitel Čs.filmu z doby jeho největšího rozkvětu, předseda kulturního výboru parlamentu, který de facto řídil Národní shromáždění ve dnech, kdy byl Smrkovský odvezen do SSSR, člen předsednictva NS, musel být přece potrestán, protože parlament, náš nejvyšší zastupitelský orgán, v srpnu potvrdil - co ostatně potvrdili i jiní - že vstup vojsk pěti není žádnou pomocí, ale surovou okupací, dokonce s desítkami nevinne usmrcených. Alois Poledňák také patří k malé skupině čestných a hrdinných poslanců, která odmítla v říjnu 1968 schválit smlouvu o "dočasném" pobytu sovětských vojsk na našem území. Je dobře, že tato hnutí pomsta neunikla pozornosti světové veřejnosti. Znesnadňuje konání dalších připravených procesů.

OPRAVA

V informaci o ostravském soudním přelíčení s profesorem Kubou v minulém čísle měsíčníku jsme se dopustili nepřesnosti. Krajským prokurátorem, který podal žalobu a uvalil vazbu a také zastupoval obžalobu, nebyl dr.Oldřich Hlaváček, ale JUDr Jaroslav Voda. Profil tohoto soudruha prokurátora dokresluje kuriozní příhoda, k níž došlo v soudní síni: o přestávce vytáhl najednou dr Voda fotoaparát a vyfotografoval si skupinu nejbližších příbuzných a známých prof.Kuby, kteří se procesu účastnili jako diváci. Jde prý mu o dokumentární snímek těch, kdo jsou v soudní síni, protože buržoazní novináři prý často komentují čs.procesy a přitom se jich vůbec nezúčastní. Předseda soudu na protest proti estébáckým manýrám prokurátora Vody reagoval rovněž pozotuhodně: pravil, že proces je veřejný /!/, že Voda tedy může fotografovat co chce v síni a že příbuzní obžalovaného mohli udělat totéž - přinést si třeba televizní kameru.

Stovky občanů, kteří se marně pokoušeli získat vstup na podobné "veřejné" procesy, třeba s V.Škutinou, skupinou ing.Uhla, s generálem Prchlíkem atd., vědí dobře, co si o této záležitosti mají myslet. A to přitom žádného ani nenapadlo žádat povolení, aby směl v soudní síni fotografovat.

Propříště tedy: na procesy s fotoaparátem a posluchači televize by měli žádat, aby např. odvolací řízení s Kubou bylo zařazeno do Ostravských vteřin. Republika by aspoň na vlastní oči viděla, jak se dodržuje zákonnost.

VLADIMÍR ŠKUTINA ZNOVU PŘED SOUDEM

Před okresním soudem v Hradci Králové byl znovu souzen televizní komentátor Škutina, tentokrát za výroky, jichž se "dopustil" na besedách s diváky v Havlíčkově Brodě a řadě dalších míst. O procesu byla ostatně, stejně jako v případě Steina a spol., krátká zmínka v novinách. Ke 24 měsícům za nepublikované statě dostal Škutina nyní dalších 26 měsíců za besedy a další nepublikovaný článek, který byl zabaven v týdeníku Zítřek. Je to fejeton o hokejové demonstraci na Václavském náměstí v březnu 1969 a prokurátora zvláště rozvášnilo, jak odpověděl fanouškovi, který se ptá: "Co na to říkáte, pane Škutino?" Škutina: "Jako začátek normalizace to беру!" Před soudce byl Škutina předveden s pouty na ruku /!/ a v rozsudku mu bylo uloženo nepracovat 3 roky po odpykání trestu ve sdělovacích prostředcích. Za sedm let se tedy bude moci Škutina znovu přihlásit o místo v televizi.

Ale co ty stovky lidí vyhozených ze sdělovacích prostředků bez soudního rozsudku, který stanoví dobu jejich absence? Asi je budou napřed všechny soudit.

V rámci různých akcí, jak zošklivět lidem republiku, odebírají také krajské správy pasů a víz cestovní pasy a přílohy. Postižení jsou především vyloučení nebo vyškrtnutí členové KSČ. Lidé z neznalosti pasy odevzdávají, ač zákon o cestovních dokladech č.63 z r.1965 je jasný:

cestovní doklad může být odepřen občanům - a/ jejichž cesta by nebyla v souladu se státními zájmy, - b/ proti nimž je vedeno trestní řízení, - c/ kteří byli odsouzeni pro trestný čin, pokud se na ně nehledí jako by nebyli odsouzeni, nebo pokud odsouzení nebylo zahlazeno.

Zdánlivě široká formulace bodu a/ mnohé lidi od protestů odrazuje. Vládní nařízení č.114 z 8.října 1969, které upřesňuje, ve kterých případech může být vydání cestovního pasu odepřeno, rozvádí, že je to možné v případě, je-li cesta do ciziny v rozporu s ochranou bezpečnosti státu, vnitřního pořádku, veřejného zdraví nebo morálky. Dále v případech, jde-li o stát, s nímž ČSSR neudrzuje diplomatické styky /např. Izrael/, jde-li o návštěvu občana ČSSR, který se zdržuje v cizině bez povolení čs.úřadů, občana, proti kterému je veden výkon rozhodnutí pro neplnění vyživovací povinnosti nebo neplnění finančních závazků vůči státu nebo socialistické organizaci. Dále občana, jehož jednání nasvědčuje tomu, že hodlá zůstat v cizině, nebo není devizově kryt /s výjimkou cest za přímými příbuznými, sourozenci a manželi/.

Ani o tom, co je ve státním zájmu, nemůže rozhodnout příslušný úředník nebo úřad za ním stojící beze všeho dalšího. Pokud se občan ohradí a poukáže na platné předpisy, je operace odebrání cestovního pasu velmi složitá a vleklá.

Podle zákona č.71 o správním řízení ze dne 29.6.1967, ve všech případech, kde jde o práva občanů, nebo jejich právem chráněné zájmy, mohou orgány státní správy rozhodnout až na základě správního řízení. V tomto správním řízení mají všichni účastníci /správa pasů a víz i držitel pasu/ rovná procesní práva a povinnosti. Např. povinnost poučit občana na začátku řízení, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěl újmu. Rozhodnutí musí vycházet ze spolehlivě zjištěného stavu věcí. Účastníci řízení se mohou dát zastupovat advokátem nebo jiným zástupcem, kterého si zvolí. Účastníci řízení mají právo žádat sepsání protokolu, právo nahlížet do spisů a pořizovat si z nich výpisky. § 33 uvedeného zákona výslovně stanoví: "1. Účastník řízení má právo navrhnout důkazy a jejich doplnění... 2. Správní orgán je povinen dát účastníkům řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohli vyjádřit k jeho podkladu i způsobu jeho zjištění, případně navrhnout jeho doplnění. Teprve poté může být vydáno rozhodnutí, které obsahuje výrok, odůvodnění a poučení o odvolání. Odvolá-li se občan proti rozhodnutí správního orgánu /proti odebrání pasu/ do 14 dnů, má včas podané odvolání odkladný účinek. Nemusí ani potom ještě pas odevzdat.

Také proti rozhodnutí v odvolacím řízení je ještě možná obrana, podá-li se zase do 15 dnů rozklad /v tomto případě k ministerstvu vnitra/. I rozklad má odkladný účinek. Nedodrží-li příslušný státní orgán /např. krajská správa pasů a víz/ tento zákonem stanovený postup, má občan právo podat na ní stížnost ke krajské prokuratuře /v Praze k městské prokuratuře/. Krajský prokurátor v takovém případě zjistí porušení zákona a je to důvodem k prokurátorskému opatření.

o Praktické zkušenosti potvrzují, že těm, kdo takto postupovali, nemohl být pas odebrán.

Husák, Kaska, Štrougal často mluví o dodržování zákonnosti. Ať jí tedy jejich orgány dodržují. Pokud nejsou ochotny, je třeba, aby to na nich občané sami vymohli. Nechce to nic víc než vytrvalost, trpělivost a aspoň zběžné seznámení se se zákonnými ustanoveními. Správní řád vyšel ve Sbírce zákonů a nařízení ČSSR, částka 27, 13.7.1967.

POLICEJNÍ TRADICE

Policejní opatření, která mají zabránit v jakékoli formě vzpomenout oběti vstupu vojsk - 21.srpna, stejně jako Palachova výročí - mají v této zemi svou tradici. A tak můžeme číst v publikaci ještě z Rakousko-Uherska: "Zejména ve dnech listopadových dochází na Bílou Horu veliké množství jinochů a studujících, jimž ovšem policie věnuje náležitou pozornost. Policie netrpí, aby se ve výroční den bitvy bělohorské na kterémkoli místě bojiště kladly věnce..."

A KDE SE VĚNCE KLÁST MUSÍ

V májových dnech volal sekretariát OV KSČ v Praze na Smíchově vybraným závodům. Příklad, že musíme v delegaci přinést věnec k pomníku tankistů, kteří první vnikli do Prahy, a určil i minimální částku, za kterou musí být květiny koupeny. Kytice například nesměla stát méně než 500 Kčs.

Nemáme nic proti sovětským tankistům, ani jiným sovětským vojákům, kteří položili životy i za naše osvobození. Ale že musíme svůj dík vyjádřit podle kalkulačky na jakémisi sekretariátě...

PARALELY

Při výročí hanebného srpnového přepadení armádami pěti spojenců se zase bude omílat, že to byli synové těch, kdo nás v květnu před 26 lety osvobodili, a že tedy s ohledem na otce ...

Kdybychom tuto logiku brali aspoň na okamžik vážně, museli bychom nejen nedat vody, ale nepustit zpět ani jednoho živého Němce, Poláka a Maďara. Neboť jejich otcové nás v r.1939 nejen neosvobozovali, ale vnutili nás do fašistického otroctví, do koncentráků a na smrt.

A kdyby si synové měli cosi vůbec vybírat za zásluhy svých otců, museli by i v Sovětském svazu vítat hitlerovské vojáky s otevřenou náručí. Vždyť přicházeli nejen ze země Goetha a Beethovena, ale i Kanta a Hegela, ba navíc - ze země Marxe a Engelse.

Kdepak, každý má dostat podle svých zásluh a ne podle zásluh otců. A taky dostane.

TĚŽKÝ JE ŽIVOT PROPAGANDISTŮ

Zvláště těch, co musejí obhajovat současný politický kurs. 12.června o-tisklo RP velké prohlášení České filharmonie, které v polemice s Deutsche Welle protestovalo proti tomu, aby západoněmecký rozhlas i tisk "usilí českých filharmoniků jakkoli a kýmkoli zlehčoval", přičemž hlavně odmítalo tvrzení, jako by se při koncertech Pražského jara projevil "šestý smysl lidí pro skryté narážky a pro symbolický výklad projevů zdánlivě nevinných". O dvě strany dál jiný propagandista "pranířoval" "nepěkné a krajně nespolečenské manýry skupinek reakčníků", které prý se přenesly "ze stadionů a kin do divadel" a odtud "pronikají už i do koncertních sálů". "Záludně se čeká na sebemenší příležitost, při níž je možné vyjádřit potměšilost či pochybený postoj náhlým záchvatem kašle, posměškem nebo jiným zvukovým efektem". Odstranit tento jev by bylo snadné, kdyby byla obnovena veřejnost politického života, svoboda tisku a projevu. Dokud se to nestane, budou se muset propagandisté současné politiky smířit s tímto jevem "z temnot hledišť" jako výrazem veřejného mínění, jinak potlačovaného.

A budou se také bát všeho. V Klubu čtenářů vyšly Dopisy lásky Boženy Němcové s předmluvou významného básníka, končící větou: "Obdivujeme se jí i pro její nespalitelnou, nezničitelnou, neudupatelnou naději v lepší časy". To pobouřilo RP. Jaké lepší časy? Žádné lepší časy už nebudou - a věnovalo této jedině větě celou poznámku. Asi se těch lepších časů bojí.

SAMO PŘEDSEDNICTVO ÚV KSČ

studovalo květnové číslo našeho měsíčníku, jak prozradil Oldřich Švestka na červnové poradě ideologických tajemníků, Varoval je před podceňováním vlivu "pravice", upozorňoval na to, že jsou mezi nimi lidé politicky zkušení, že znají zásady politického boje a vědí, kam zaměřit pozornost. Za zvlášť rafinovaný označil úvodník o kadárizaci ČSSR. Podle Švestky to svědčí o tom, že "protivník" /tedy tento skromný měsíčník/ dovede uvažovat perspektivně se schopností analýzy, lze za tím tušit Šikovu hlavu, nemůžeme je podceňovat ani odbyt lacinou propagandistickou frází". Ale úvodník pro jistotu tajemníkům přečíst nedali, aby se nenakazili. Mysliví lidé ovšem nejsou jen v měsíčníku, ale v obou našich národech, a to je závažnější. Jestli zatím nemožou veřejně projevit své mínění, neznamená to, že se je podařilo "opít rohlíkem".

Slovenská situace má i posjezdu řadu odlišností ve srovnání se stavem českých zemí, Sám sjezd byl odlišný. V diskusi vystoupil jeden z Bilakových exponentů, Miloslav Valovič, s ostrou kritikou "umírněného" postupu vůči "pravici". Tvrdil, že na ty škody, které napáchala, se s ní zachází moc v rukavičkách a žádal, aby se to po sjezdu změnilo. Jeho vystoupení na sebe vztahovali jak Husák, tak Lenart a společně se dohodli nic z toho neotiskovat v novinách. Bilak za to prosadil, aby Valovič byl ponechán na kandidátce členů ÚV KSS, jinak by to prý bylo potlačování kritiky.

Volby probíhaly i při aklamatičnosti nemanifestačně. Bilakovi ostří hoši /zejména Janík/ se snažili zmařit volbu Colotky, Klokoče a Válka, slovenského ministra kultury. To se nezdařilo, dostali však hodně hlasů proti /od 30 do 60/. Což v porovnání proti Džúrovi /-5 hlasů/ a jednotlivými hlasy proti Bilakovi a Kempnému na pražském sjezdu ukazuje, jak ještě nadále probíhá silný diferenciativní proces na Slovensku.

Existenční postih pravice na Slovensku ve srovnání zvláště s Prahou minimální a po sjezdu i poslední z dosud neumístěných dostali velmi slušná místa v rámci své kvalifikace. Všichni nadále pracují ve svém oboru, i když třeba poněkud na periferii, zatímco v Praze téměř nikdo z vyloučených nemohl být zaměstnán ve své oblasti. Také policejní represe jsou podstatně menší. V posledním červnovém týdnu proběhl první a jediný slovenský proces. Pavol Ličko, bývalý redaktor Kultúrného života, byl pro pobuřování odsouzen na 18 měsíců a hned propuštěn, protože ještě před vynesením rozsudku měl již odsezeno polovinu trestu. Jinak nikdo není z politických důvodů vězněn a zatím se nepřipravuje žádný další proces. Neodebírají se také pasy vyloučeným z KSČ jako v českých zemích. Vyloučení jsou jen ve výjimečných případech voláni "k pohovorům" na Stb, kde jsou zejména varováni před styky s pražskou "pravici" a vyzýváni, aby hlásili StB, kdyby je někdo z Čech navštívil!

Také stranický postih byl mnohem menší než v českých zemích, mimo jiné i proto, že při velkém vylučování z KSS by nemohli Slováci obsadit vůbec místa, která jim v národních i federálních orgánech jsou rezervována a museli by tam přijít čeští komunisté. A tak daleko zase internacionalismus na Slovensku nejde.

SVĚCENÍ CHRÁMU V SENETÁŘOVĚ

Senetářov, obec v Moravském krasu, si po roce 1968 postavila nový kostel. Moderní budova byla v rekordním čase dokončena a v neděli 11. července měl být chrám brněnským biskupem vysvěcen. Z celé jižní Moravy se chystaly zájezdy, byly objednány zvláštní autobusy. Pak se vše změnilo. Na zákrok příslušných míst biskup onemocněl, ČSAD neměla dostatek ~~dosťatek~~ autobusů, protože řidiči prý nechtějí v neděli řídit. V týdnu před svěcením museli na všech kostelích široko daleko vyvěsit oznámení, že svěcení se odkládá. Tichá pošta však lidem sdělovala, že světit se bude. Předseda MNV v Senetářově, prověřený člen KSČ, dokonce prohlásil, že odstoupí, jestli jim KV KSČ v Brně nedovolí svěcení, že je před volbami a že v tomto nábožném kraji je úplná blbost politická bránit vysvěcení dostavěného chrámu. A tak se v neděli světilo. Autobusů ale dost nebylo, takže lidé putovali do Senetářova všelijak - pokud jeli osobními auty, nemohli ani v obci zaparkovat, protože SNB připravované parkoviště v poslední chvíli neschválila, odkláněla auta navíc do odlehlých silnic co nejdál od obce, prováděla "technické kontroly" a dělala všechno, aby lidem svěcení co nejvíce otráвила. Přesto několik tisíc lidí na místě vidělo, jak je to nyní skutečně se svobodou vyznání.

LENIN MUSEL ZMIZET, KDYŽ PŘIŠEL BREŽNĚV

Motto minulého čísla měsíčníku, Leninův citát "Budete-li vyhánět všechny ne zvláště poslušné, ale chytré lidi, a ponecháte-li kolem sebe jen poslušné pitomce, pak určitě stranu zahubíte" - si vyvěsili jako předsjezdové heslo taky v SONP na Kladně. V den, kdy přiletěl do Prahy Brežněv, dostavila se hlídka VB a heslo muselo pryč. Dílna, na které heslo viselo, chtěla stávkovat, a protože stávka kvůli Leninovi by byla v socialistické zemi trochu trapná, naložili osazenstvo, které nechtělo dělat, do autobusů a je-li jim ukázat sovětské nadzvukové letadlo na letišti v Ruzyni. Takže to nebyla stávka, ale kulturně-osvětový zájezd.

Viktor Pavlenda, v letech 1968-69 člen předsednictva a tajemník ÚV KSS, naposledy čs. velvyslanec ve Stockholmu, byl ze Švédska odvolán a v červnu 1971 se vrátil do Bratislavy. Odvolání následovalo poté, co okresní konference KSS inspirované Bilakem a Janíkem přijímaly rezoluce, žádající nejen Pavlendovo odvolání z diplomatických služeb, ale rovněž vysvětlení, kdo ho tam poslal a kdo ho tam drží. Po Lacu Holdošovi, který musel odejít z funkce velvyslance na Kubě, je to už druhý člověk, kterého Husák nejdříve odklidil do diplomacie, aby ho nyní zase odklidil z diplomacie.

Inženýr Karel Boček, do roku 1969 generální ředitel Čs. uranových dolů, byl zatčen v září 1970. Viní ho ze sabotáže československo-sovětské atomové spolupráce, protože na pokyn vlády dal vypracovat expertízu, která vysvětlovala příčiny zaostávání rozvoje atomových elektráren v ČSSR. Expertíze doporučovala kupovat tzv. balené atomové elektrárny ve Velké Británii a náklady navrhovala splácet částí naší uranové těžby. Na sovětský nátlak byla expertíza zlikvidována a inženýr Boček zatčen. Byl několikrát v průběhu vyšetřování konfrontován se sovětskými experty a k tomu účelu převážen z Ruzyňské věznice na Pankrác. Choval se vždy klidně a poslušně. Při poslední konfrontaci 7. července využil krátké nestřežené chvíle na chodbě k tomu, aby odvázným způsobem unikl svým strážcům. Inženýr Boček má zkušenosti z partyzánského hnutí za druhé světové války a tak se mu to podařilo. Přesto, že hned po zjištění bylo vyhlášeno celostátní pátrání, bylo hledání dosud bezvýsledné. Karel Boček je nositelem závažných státních tajemství nejen ČSSR, ale i SSSR.

Vyšetřování kolem této expertízy už stálo jeden lidský život: vyšetřovaný inž. Urbanec z atomového výzkumu v Řeži spáchal údajně sebevraždu.

Jiří Sedlák, brněnský filosof, který přednášel na společenskovědní fakultě Vojenské akademie v Brně, je obžalován z podvracení, ale také podle § 103 a 104 - jako Škutina - za různé výroky z let 1968-1969. Zvláště je uvedeno vystoupení před vojenskou mládeží v dubnu 1969, kde na otázku, co by měli dělat, kdyby vojáci dostali rozkaz potlačovat demonstrace dělníků a studentů /reakce na "hokejevou krizi"/ odpověděl, že je nutné žádat změnu ústavy, aby zabránila použití armády proti vlastnímu lidu a navíc, aby obsahovala ustanovení, že voják, který dostane rozkaz tohoto druhu, může odmítnout plnit jej jako protiústavní. Nyní se mu klade za vinu, že chtěl napomáhat kontrarevoluci tím, že chtěl armádu ochromit, aby nemohla být pěstí dělnické třídy. Je také obviněn, že na jiné schůzi na dotaz, co soudí o potlačení demonstrací v Bratislavě koncem března 1969 odpověděl, že metoda, které použil Husák a jeho vedení proti demonstrantům je spíše vlastní totalitním a fašistickým režimům a že ji rozhodně nepovažuje za metodu socialistickou. Nyní je žalován, že označil Husáka za fašistu. Protože v době, kdy tyto a další výroky pronesl, byl podplukovníkem ČSLA v činné službě, podléhá věc vojenské jurisdikci. Vyšší vojenská prokuratura skončila vyšetřování a předložila obžalobu vyššímu vojenskému soudu v Táboře. A vojenský soud je samec....

CEAUCESCU V ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLICE

1. až 9. června 1971 navštívil 1. tajemník strany a předseda rumunské státní rady Ceaucescu Čínu, kde jednal s Mao Ce-tungem a Čou En-lajem. Společné komuniké, i když mluví obvyklým suchým jazykem stranických dokumentů, je přesto výmluvné, jak o tom svědčí těchto několik podstatných vět:

"Čínská strana srdečně ocenila revolučního bojového ducha rumunského národa. Pracovitý a odvážný rumunský národ pod vedením KS Rumunska v čele se s. Ceaucescem rozhodně odrazil imperialistický nátlak, a tak dosáhl významného vítězství v boji na obranu národní suverenity a nezávislosti země. Rumunský lid provádí důsledně nezávislou samostatnou politiku využívání vlastních sil a zdrojů své země... čínská strana znovu potvrdila, že čínský lid, plnící své povinnosti, podporuje s celou rozhodností spravedlivý boj rumunského lidu na obranu národní nezávislosti a státní suverenity... Obě strany jsou toho názoru, že vztahy mezi státy, bez ohledu na jejich společenské zřízení, bez

ohledu na to, zda jsou velké či malé, se musí zakládat na vzájemném respektování zásad suverenity, nezávislosti, územní nedotknutelnosti, neútočení, nevmešování do vnitřních záležitostí druhých, vzájemných výhod a mírového soužití.

Tímto komuniké asi nebyli v Moskvě moc nadšeni. Když se tam Ceaucescu na zpáteční cestě stavil, neuvítal ho na letišti ani generální tajemník Brežněv, ani předseda Nejvyššího sovětu Podgornyj, jak předpisoval protokol, ale jen Kosygin s druhořadou garniturou. Uražka byla všude ve světě dobře zaznamenána.

NIXON DO ČÍNY

Po 49 hodinách v Pekingu, strávených 10. až 11.7.1971 rozhovory s Maem a Čou-En-lajem, přinesl Nixonův poradce Kissinger americkému prezidentu pozvání do Číny, které se asi uskuteční ještě do konce tohoto roku. Nixonova cesta bude bolestná - spíš pro některé jiné země: TASS ohlásil Nixonovu cestu o celých sedm hodin později, než agentury nevyvinutých zemí.

Po 21-leté diplomatické přestávce znamenají čínsko-americké styky, že Čína vstupuje přímo do světla světových ramp a končí izolaci. Zdá se nepochybné, že se dostane do OSN a že také rozehrává více partií najednou. Čínská vládní delegace jede do Paříže, Čínu navštívila jugoslávská delegace, která se vrátila plna nadšení, místa velvyslanců jsou již zase obsazena a také Albánie si již s Bělehradem vyměnila opět diplomatické zástupce. Minule jsme napsali, že Čína se již usazuje i v Evropě. Dnes je správné říci, že se usazuje ve světě. Pro dvě zbývající velmoci - a zdá se, že více pro Sovětský svaz - to nebude bez problémů.

JUGOSLÁVIE KONFEDERACÍ

Po dychtivém očekávání propagandistů normalizovaného tisku, že v Jugoslávii konečně taky utáhnou šroub, náhle jako když utne. Jugoslávská nová ústava mění federaci na konfederaci, samosprávný princip se všude posiluje a Titova kritika byla hlavně namířena právě proti omezování samosprávy. Ne že by bylo všechno ideální, ale trend je správný. A tak se v našem tisku mlčí.

Mlčí se i o některých člancích ústavy, třeba o tom, který ústavně zabezpečuje, že v případě napadení země musí každý jugoslávský občan bojovat proti útočníkovi. Velitel, který by vydal jiný rozkaz, musí být bez ohledu na funkci sesazen a souzen. Zákon ústavy je nejvyšší.

Copak by tomu říkali někteří jiní vrchní velitelé? Vzpomenou si vůbec ještě na přísahu, kterou při volbě skládali?

JEDNOU VĚTOU ZE SSSR

Jevtušenko zlobí - vystoupil na moskevské schůzi svazu spisovatelů s protestem, že šéfredaktory sovětských kulturních časopisů jsou sami stařešinové přes 60 let. "Kosmické lodě mohou řídit naši současníci, ale do novin nás pustit nechcete!" - Skutečně nechtějí.

Výbor pro lidská práva založený před časem Sacharovem, Rostropovičem a dalšími se stal členem mezinárodní ligy práv člověka v Novém Yorku. - Soudruh Brežněv asi nebude takovým internacionalismem potěšen.

Anatol Fedosejev, odborník pro přistávání kosmických korábů, který v červnu využil možnosti a odešel z pařížského Aerosalonu do Anglie, kde požádal o asyl, prohlásil, že k odchodu ho přiměla ztráta víry, že by SSSR byl schopen změnit podmínky života k lepšímu. "Režim to snad ani nechce; život v SSSR je jako život v koncentračním táboře". - On ten Solženicyn bude mít asi přece pravdu, i když ho na sjezd spisovatelů nepozvali.

Sociální složení ÚV KSSS, zvoleného v dubnu t.r., by zasluhovalo patřičnou pozornost i v ČSSR, aby lidé věděli, co se myslí pod pojmem dělnický stát a dělnická strana. V tomto ÚV KSSS je 45% příslušníků stranického aparátu, 30% představitelů vlád a sovětů všesvazových i republikových, 6,2% diplomatů, 8,3% vojáků /hlavně maršálů a generálů/, 5,8% pracujících /z těch však většinu tvoří ředitelé průmyslových koncernů, sovchozů a kolchozů/ a 3,3% inteligence. Kteří z nich jsou asi vykladači třídnosti, kritizující naši politiku roku 1968 jako málo dělnickou? Nejvyšší orgán strany, kterou nám dávají za vzor, má vedoucí orgán ze samých byrokratů. Procento dělníků je v něm takové, jako v americkém senátu!

ABECEDA PROTI AUTORITĚ

Moskevský vtáp: "Proč nebyl Andropov zvolen za člena předsednictva KSSS? - "Protože jeho jméno začíná na A, takže by byl v abecedním seznamu před Brežněvem."

POLSKO: TICHÝ VÝVOJ POKRAČUJE

Koncem června se konalo bouřlivé zasedání ústředního výboru polských odborů, na němž se jednalo o radikálních změnách v metodách odborářské práce, jejímž hlavním smyslem je hájit životní a mzdové podmínky dělníků. Na tomto zasedání muselo podat demisi 22 členů vedení, z toho 6 členů předsednictva. Jejich jména nebyla oznámena. Bylo pouze oznámeno, že 7. sjezd polských odborů se bude konat v první polovině roku 1972, brzy po sjezdu PSDS.

Také zpráva o prosincovém zasedání pléna ÚV PSDS je dosud veřejnosti nepřístupná. Zvláštní číslo Nových drog je určeno jen pro stranické výbory.

Vývoj však pokračuje, po vyřazení Moczara - jehož pikle si odskočil vyřít z pražského sjezdu do Opole narychlo Gierek - byl změněn i předseda ústřední kontrolní a revizní komise PSDS a hlavně v továrnách si staví do čela stranických a odborových organizací dělníci lidé, k nimž mají důvěru.

I přes silný tlak z SSSR a přes všechnu snahu staré stranické byrokratické mašiny vývoj v Polsku pokračuje - byť bez větší publicity.

"KONSOLIDACE" PLICNÍHO SANATORIA

Jeden z nejmodernějších ústavů svého druhu v ČSSR, sanatorium pro plicně choré v Kostelci nad Černými lesy, se ruší. 300 lůžek pro nemocné, dva výborně vybavené operační sály, vlastní bytovky pro zaměstnance - to vše se musí vyklidit.

Na jaře přišli do ústavu dva sovětské důstojníci, prohlédli si bez vědomí ředitelství celý objekt od sklepů až po půdu a odešli. Za několik dní přiletěl sovětský vrtulník a sanatorium si z několika stran ofotografoval. Výsledky bojového průzkumu se zřejmě okupačním orgánům zalíbily, protože začátkem června se vedení sanatoria dozvědělo, že objekt převezme brzy sovětská armáda. Nemocní musejí být buď propuštěni nebo u těžších případů převezení do jiných ústavů, lékařský a zdravotní personál si musí hledat místa jinde, a ti, co bydlí v ústavních bytech, se musejí vystěhovat. Likvidace prý musí být dokončena do konce července.

Vzpomínáte na Husáka, jak po konsolidaci sovětská vojska odtáhnou? Teď jsme zkonsolidovaní až na půdu, o dočasnosti se už nemluví, jsme opět spolehlivým oddílem Varšavské smlouvy a socialistického tábora a místo aby nám tu spolehlivost dali ověřit, obsazují tu okupanti už stovky bytů, další vojenské prostory a teď i zdravotní zařízení. Roste i počet sovětských škol.

TŘETÍ VÝROČÍ OKUPACE

Kdo chce zdůraznit, že trvá na tom, abychom si zařídili život, jak nám se líbí, nebude 21. srpna - v sobotu

1. kupovat stranický tisk
2. ve velkých městech nepůjde do hospod a kaváren /stejně budou štáry/